

[Handelsministeren.]

dig Næring, og de motiverede deres Modstand med, at Tjenestemændene havde en Særstilling i Samfundet, og at denne Særstilling ikke kunde forenes med selvstændig Udøvelse af Næringsvirksomhed. De sagde, at Tjenestemændene havde en Præferencestilling. Maaske har de en saadan Præferencestilling, en Fortrinsstilling fremfor den almindelige næringsdrivende, det skal jeg ikke modsige, men denne Fortrinsstilling maa da saa i væsentlig Grad give sig til Kende derved, at de kan afhænde deres Varer billigere end deres Konkurrenter, der ikke er Tjenestemænd, og saa skulde man dog i Almindelighed antage, at dette vilde komme Forbrugerne til gode, følgelig skulde der altsaa ikke være Anledning til at gøre Indvendinger fra et Forbrugersynspunkt mod, at Tjenestemændene kan løse Næringsbevis. For øvrigt er jeg af den Opfattelse, at Spørgsmaalet er af saare ringe praktisk Betydning. Ikke mange Tjenestemænd her i Landet løser Næringsbevis, og der er jo heller ikke noget nyt i Lovforslagets Bestemmelser dette Forhold vedrørende. Lovforslaget falder i den Henseende nøje sammen med, hvad der nu i over 70 Aar har været gældende Lov her i Landet. Men hvorledes vil man — det synes jeg er det afgørende ved Bedømmelsen af Sagen — i Realiteten gennem en Næringslov forbyde Tjenestemænd at drive selvstændig Næring? Det forekommer mig, at det kan man ikke forbyde, medmindre man positivt og principielt vil forbyde en Hustru at løse Næringsbevis, og det kan jeg dog ikke tænke mig, man vil gøre; det ærede Medlem Hr. Hendriksen vil i hvert Fald neppe gaa saa vidt, eftersom han i sin Argumentation mod, at baade Mand og Hustru skal kunne løse Næringsbevis, udtrykkeligt hævdede, at kun den ene Part burde have Adgang til at løse Næringsbevis.

Spørgsmaalet om, hvorvidt Tjenestemænd i Stat og Kommune bør have Adgang til at drive privat Næring eller ej, hører nu efter min Opfattelse hjemme helt andre Steder end her; det maa løses ad tjenstlig Vej gennem den Kontrakt, der oprettes med Tjenestemændene. Derfor antager jeg ogsaa, at man i det Udvalg, der faar med dette Lovforslag at gøre, vil enes om at lade dette Spørgsmaal ligge. Jeg kan, som sagt, heller ikke tillægge det nogen større praktisk Betydning. Efter min Mening er der et andet Spørgsmaal vedrørende Tjenestemændene, der har langt større Betyd-

ning, nemlig Spørgsmaalet om, hvorvidt man vil give baade Mand og Hustru Adgang til at blive Tjenestemænd under det offentlige; dette Spørgsmaal har langt større økonomisk Betydning, men det kan man overhovedet ikke beskæftige sig med ved denne Lejlighed.

Det ærede Medlem Hr. J. C. A. Larsen gjorde en periferisk Bemærkning angaaende Bestemmelsen i § 4 om Betalingen for Næringsbevis. Jeg kan egentlig ikke forstaa, at det ærede Medlem som Repræsentant for de næringsdrivende kan have noget at indvende mod § 4, thi det, der foreslaas her, er jo en betydelig Nedsættelse af de Takster, der nu findes for Erholdelse af Næringsbrev. Nu bliver der Ensartethed over disse Takster, medens der hidtil har hersket et fuldkomment Virvar, og der har i Virkeligheden ikke været nogen fornuftig Begrundelse for, at Taksterne er saa uensartede, som de er.

I Anledning af Lovforslagets § 10 havde det ærede Medlem Hr. J. C. A. Larsen ogsaa nogle Betæneligheder. Det ærede Medlem sagde, at de Rettigheder, som Produktionsforeninger hidtil har haft efter den gamle Næringslov, ikke maa beskæres, og han nævnte i denne Forbindelse Mejerier og, saa vidt jeg hørte, ogsaa Slagterier. Jeg kan hertil kun sige, at Lovforslaget ikke tilsigter at ændre gældende Praksis, og jeg gaar ogsaa ud fra, at det ikke er Hensigten fra nogen Side at udvide Bestemmelserne om Andelsforeninger til at gælde for blandede Selskaber. Lovgivningen sonderer nu skarpt mellem saadanne Selskaber, som kun fordeler Varer for eller til Medlemmer, og alle andre Virksomheder. Men jeg vil sige til det ærede Medlem og andre, der kunde være af samme Opfattelse som han, at i samme Øjeblik man ogsaa fordrer Fritagelse for Næringsbrev, selv om der handles for og med Ikke-Medlemmer, er Stillingen ganske uholdbar; man vil ikke kunne opretholde Kravet om, at Andels-selskaber skal have en Særstilling, naar man ikke netop henviser til, at de kun er Selskaber, der handler med eller fordeler Varer til Medlemmer. Man kan ikke her sige: baade—og, thi gør man dette, taber man Fodfæstet, saa vil det kun være et Spørgsmaal om Tid, da man bliver nødt til at give efter for det Krav, som det ærede Medlem Hr. Hendriksen gjorde sig til Talsmand for: at Andels-selskaber skal stilles næringsretligt ganske paa samme Maade som andre Selskaber og som Personer.

Det ærede Medlem Hr. J. C. A. Larsen